

Asia: VN/6791/2026

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle eräitä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen tehtäviä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Nykytila ja sen arviointi

Kiitos mahdollisuudesta lausua.

Sinällään ehdotus on looginen ja sen sisältämät muutokset perusteltuja ja kannatettavia kun työllisyysalueet ovat olleet toiminnassa yli 1,5 vuoden ajan.

Lähinnä keskustelua on herättänyt oikeudellisen tuen loppuminen sekä myös KEHA-akatemian materiaalien lopettaminen.

Oikeudellisen tuen tarpeesta ja määrästä on hieman haastavaa antaa arvioita, mutta Kouvolan työllisyysalueella on ollut jonkin verran käyttöä tuelle.

2. Tavoitteet

Sinällään ehdotus on linjassa sen kanssa, että työvoimapalvelut ovat nyt kunnissa (työllisyysalueilla) ja että niillä on oltava osaaminen myös oikeudellisissa asioissa. Siltä osin ehdotuksen tavoitteet ovat linjassa tapahtuneen kehityksen kanssa.

3. Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kouvola kannattaa valtakunnallisten tietojärjestelmien keskitettyä ylläpitoa ja kehittämistä yhdenvertaisuuden sekä kustannustehokkuuden turvaamiseksi.

Samalla on kuitenkin varmistettava, että työvoimaviranomaisilla on aito mahdollisuus osallistua järjestelmien kehittämisen priorisointiin ja ohjaukseen. Työllisyysalueet vastaavat palvelujen järjestämisestä ja tuntevat parhaiten toiminnan käytännön tarpeet, minkä vuoksi niiden vaikutusmahdollisuuksien tulee olla riittävät.

Esityksessä ehdotettujen KEHA-keskuksen tehtävien lakkauttamisen vaikutukset työvoimaviranomaisten toimintaedellytyksiin tulee arvioida huolellisesti. Tukitehtävien poistaminen ei saa johtaa siihen, että kunnille syntyy uusia tehtäviä tai kustannuksia ilman vastaavaa rahoitusta ja osaamisen tukea.

4. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Ei lausuttavaa.

a. Laki elinvoimakeskuksista sekä Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Oikeudellisen tuen loppuminen korostaa jatkossa verkostomaisen yhteistyön roolia. Alueet hakevat tukea toinen toisistaan ja pyrkivät löytämään KEHAn oikeudellisen tuen tilalle omia ratkaisujaan. Sinällään tämä on ihan hyvä asia, mutta koordinointi on tärkeää ettei jokainen "huseeraa" itsekseen niin ettei kohta meillä ole kymmeniä "oikeudellisia tukipalveluja".

Lähipäässä tuon esille yhdenvertaisuuden ja myös resurssien käytön kannalta sen seikan ettei kaikilla alueilla ei ole varaa kaikkeen.

Kouvolassa tätä asiaa on tarkoitus käydä läpi kaupungin omien lakimiesten ja työllisyys- ja yrityspalvelujen kesken ja katsoa maltilla mitä teemme.

Lausunnossamme nostamme esille muutaman näkökohdan eli onko tehtävien siirto omiaan:

- parantamaan palvelujen saatavuutta,
- selkeyttämään vastuita,
- vai aiheuttamaan riskiä palvelujen hajautumisesta ja alueellisista eroista. Tämä näyttää olevan juuri se yhdenvertaisuusnäkökulma, johon esityksessä myöhemmin viitataan luvussa 4.2.6.

b. Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä annetun lain 17 ja 18 §:n kumoamisesta

Esityksessä ehdotetut KEHA-keskuksen monialaista yhteistyötä ja nuorten valmennusta koskevien tehtävien lakkautukset voivat vähentää valtakunnallista tukea hyvien käytäntöjen levittämiseksi ja palveluiden kehittämiseksi.

Vaikutuksia erityisesti monialaisen työn laatuun, yhdenmukaisuuteen ja alueelliseen yhdenvertaisuuteen tulisikin seurata huolellisesti.

c. Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

On hyvä asia, että KEHA säilyy edelleen valtakunnallisen työmarkkina- ja rekrytointitiedon tuottajana, vaikka se ei enää itse järjestä kansainvälisen rekrytinnin palveluja.

Tämä tukee hallituksen esityksen yleistä tavoitetta keskittää tietopohja ja tietojärjestelmät, vaikka osa palvelutehtävistä siirtyy muille toimijoille.

6. Lakia alemman asteinen sääntely

Yleisenä huomiona se, että kun KEHA:n rooli supistuu, mutta samalla vastuut jakautuvat useampien valtakunnallisten toimijoiden kesken.

Kouvolan näkökulmasta olennaista on, pysyykö palvelukokonaisuus helposti hahmotettavana ja saadaanko tarvittava tuki edelleen "yhdeltä luukulta" vai useista eri organisaatioista.

7. Voimaantulo

Kouvolan työllisyysalueen kannalta porrastettu voimaantulo tarkoittaa, että mahdolliset vaikutukset palveluihin eivät toteudu heti 1.1.2027, vaan vasta 1.6.2027. Hallitus näyttää haluavan varmistaa hallitun siirtymäajan ennen kuin KEHA-keskuksen tehtävien karsinta toteutuu täysimääräisesti.

Tämä on yleensä merkki siitä, että muutoksilla arvioidaan olevan käytännön vaikutuksia palvelujen järjestämiseen ja eri toimijoiden väliseen työnjakoon, minkä vuoksi välitön voimaantulo ei olisi edes tarkoituksenmukaista.

8. Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hyvä, että ehdotusta tarkastellaan myös perustuslain näkökulmasta.

Tässä yhteydessä on hyvä tuoda esille tarve tarkastella rahoitusperiaatteen suhdetta vaikkapa nykyisen työttömyysturvan rahoitusmalliin eli kuntien tosiasialliseen mahdollisuuteen vastata haasteisiin näillä olemassa olevilla työkaluilla (vain työllistyminen vapauttaa ns. sakkomaksuista).

Vaikka esityksessä ei muodollisesti lisätä työvoimaviranomaisten tehtäviä, KEHA-keskuksen kehittämis-, valmennus- ja tukitehtävien poistaminen voi käytännössä siirtää osaamis-, koordinointi- ja kehittämisvastuuta kunnille. Tämän vuoksi vaikutuksia kuntien resurssitarpeisiin ja rahoitusperiaatteen toteutumiseen tulee seurata huolellisesti.

Toisin sanoen perustuslakiteksti herättää kysymyksen siitä, syntyykö kunnille tosiasiallisesti uusia vastuita sen seurauksena, että valtio vetäytyy joistakin tukipalveluista, vaikka uusia tehtäviä ei muodollisesti kirjata lakiin. Tämä on juuri se näkökulma, jota perustuslain 121 §:n rahoitusperiaatteella pyritään suojaamaan.

9. Muuta

Ehdotus on sinällään kannatettava.

Osaamisen kehittäminen on asia josta olemme huolissamme resurssinäkökulmasta.

Lindström Jari

Kouvolan kaupunki/työllisyys- ja yrityspalvelut - Jari Lindström, Kouvolan työllisyyspalvelut